

ZARZĄDZENIE

Dnia 13 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w związku z sygnalizacją obrońcy skazanego D.C. dotyczącą wznowienia z urzędu postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2020 r., sygn. akt II KK 326/20,
na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.,

zarządza:

stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z urzędu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2020 r., II KK 326/20 (w sygnalizacji nieprawidłowo określono sygnaturę sprawy) została w trybie art. 535 § 3 k.p.k. oddalona kasacja obrońców skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 1 czerwca 2020 r., sygn. akt V Ka 1339/19, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej z dnia 14 czerwca 2019 r., sygn. akt II K 275/18. W odniesieniu do tego postanowienia Sądu Najwyższego obrońca skazanego złożyła sygnalizację, o której mowa w art. 9 § 2 k.p.k., dotyczącą wznowienia postępowania z urzędu i uchylenia postanowienia - z uwagi na wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.).

Opisana inicjatywa obrońcy nie mogła jednak implikować wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, gdyż w tym przypadku jest ono

niedopuszczalne. Choć regulujący tę kwestię art. 542 § 3 k.p.k. nie określa rodzaju postępowania podlegającego wznowieniu z uwagi na ujawnienie się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., to odczytywać go należy w powiązaniu z treścią art. 540 § 1 k.p.k. Przepis ten dookreśla natomiast to postępowanie jako: „postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem”. Podzielając pogląd wyrażony w uchwale pełnego składu Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2000 r., I KZP 37/00 stwierdzić trzeba, że oddalenie kasacji ma miejsce wówczas, gdy wyrok kończący postępowanie jest już prawomocny, zaś orzeczenie o niezasadności wniesionej kasacji nie ma z tego punktu widzenia jakiegokolwiek znaczenia. Wydając tego rodzaju orzeczenie Sąd Najwyższy nie wkracza w sferę owej prawomocności. W tym wypadku zatem postępowaniem, które podlega dyspozycji art. 540 § 1 k.p.k., może być tylko postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem, a nie postępowanie kasacyjne, w którym oddalono środek zaskarżenia. Zapatrywanie to znalazło potwierdzenie m. in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22, w którym stwierdzono, że orzeczenie o oddaleniu kasacji nie jest prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. W ślad za innym judykatem Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 27 czerwca 2001 r., III KO 115/00) uznać również należy, że jedynie rozstrzygnięcie uchylające zaskarżone kasacją orzeczenie pozbawia je cech wymienionych w powyższym przepisie i skutkuje tym, że orzeczenie sądu kasacyjnego może stać się takim, które podlega wznowieniu. Będzie to jednak miało miejsce wówczas, gdy Sąd Najwyższy po uchyleniu zaskarżonego kasacją wyroku orzekł merytorycznie o przedmiocie procesu (art. 537 § 2 k.p.k.).

Postanowienie wydane w niniejszej sprawie nie miało natomiast takiego charakteru, co skutkowało tym, że zaskarżony wyrok nie utracił waloru orzeczenia prawomocnie kończącego postępowanie, gdyż nie został skutecznie podważony. Stanowisko powyższe ugruntowane jest w wieloletnim i licznym orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. choćby postanowienia: z dnia 12 kwietnia 2001 r., III KO 53/99, z dnia 27 czerwca 2001 r., III KO 115/00, z dnia 22 września 2003 r., IV KO 33/03, z dnia 25 października 2006 r., V KO 64/06, z dnia 21 marca 2007 r., IV KO 19/07, z dnia 5 lipca 2007 r., V KO 15/07, z dnia 29 października 2008 r., II KO

47/08, z dnia 25 listopada 2010 r., V KO 87/10, z dnia 29 grudnia 2017 r., IV KO 126/17, z dnia 28 sierpnia 2018 r., IV KO 75/18, z dnia 20 września 2018 r., IV KO 79/18, z dnia 1 sierpnia 2019 r., II KO 66/19, z dnia 26 lutego 2020 r., V KO 108/19, z dnia 28 marca 2024 r., I KO 52/23; z dnia 18 lipca 2024 r., V KO 38/24, z dnia 27 sierpnia 2024 r., II KO 72/24, zarządzenie z dnia 8 sierpnia 2024 r., V KO 71/24). Nie ma natomiast jakichkolwiek racjonalnych jurydycznie podstaw do odstąpienia od tej linii orzeczniczej.

Nadmienić trzeba, iż kwestie powyższe zostały już uprzednio wyłożone w zarządzeniu sędziego Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2024 r., sygn. akt II KO 73/24, które wydane zostało w następstwie wcześniejszej sygnalizacji o tożsamej treści.

W nawiązaniu do wniosku o „dobranie” ewentualnego przyszłego składu orzekającego według preferencji obrony podnieść natomiast tylko należy, iż tego rodzaju praktyka byłaby zaprzeczeniem jakichkolwiek ustawowych gwarancji niezależności i niezawisłości sądu, które – paradoksalnie - miały być intencją sygnalizacji.

Podzielając zatem opisany wyżej, utrwalony, kierunek praktyki orzeczniczej stwierdzić należało niedopuszczalność badania bezwzględnych przyczyn odwoławczych w odniesieniu do postanowienia Sądu Najwyższego oddalającego kasację, a zastrzeżonych wyłącznie dla instytucji wznowienia postępowania z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k., co implikowało wydanie niniejszego zarządzenia.

[WB]

[a.ł.]